

Evecon OÜ ja Enefy Estonia OÜ tuuleparkide KOV EP lähteseisukohtadele ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmide esitatud ettepanekute seisukohtade koondtabel

Sisukord

1. Transpordiamet	2
2. Kliimaministeerium	4
3. Maa-amet.....	4
4. Fermi Energia AS.....	7
5. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	8
6. Varja Windfarm OÜ.....	8
7. Terviseamet	9
8. Maa-amet.....	10
9. Põllumajandus- ja Toiduamet	14
10. Transpordiamet	15
11. Keskkonnamet	15
12. Riigimetsa Majandamise Keskus.....	17
13. Lüganuse vallavolikogu liige Jevgeni Korniltsev.....	18
14. Enefit Green AS.....	19
15. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	20
16. Elering AS	20
17. VKG Wind OÜ.....	21
18. Kaitseministeerium	22

1. Transpordiamet

Kirja nr ja kuupäev: 24.05.2024 nr 6-1/33-16

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Võttes aluseks ehitusseadustiku, planeerimisseaduse, lennundusseaduse ja Transpordiameti põhimääruse esitamise seisukohad planeeringute koostamiseks järgnevalt.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Avalikule teele juurdepääsuteede võimaliku asukoha ja liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine. <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Planeeritavad alad külgnevad kõik riigiteega nr 1 Tallinn-Narva km 135-148. Riigitee keskmine ööpäevane liiklussagedus on lõiguti erinev, ligikaudu 5626 autot/ööpäevas. Teelõigul algatati Vabariigi Valitsuse 23.03.2022 korraldusega nr 97 „Riigitee 1 Haljala ja Kukruse vahelise teelõigu 2+2 ristlõikega maantee riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“ (edaspidi eriplaneering). Asukoha eelvaliku etapis määratakse 2+2 ristlõikega maanteele vajaliku trassikoridori asukoht. Tuuleparkide planeeringust huvitatud isikul tuleb arvestada, et eriplaneeringu realiseerumisel muutub oluliselt põhimaantee ja ümberkaudsete teede liikluslahendus. 1.2. Tuuleparkide planeeringute lahenduse väljatöötamisel teha tihedat koostööd Rahandusministeeriumi ja Transpordiametiga, et planeeritav lahendus oleks kooskõlas riigi eriplaneeringuga. 1.3. Planeeringu detailse lahenduse ülesandeks on muuhulgas liikluskorralduse põhimõtete määramine ning servituutide seadmise ja olemasoleva või kavandatava tee avalikult kasutatavaks teeks määramise vajaduse märkimine. Asukoha eelvaliku tegemisel tuleb analüüsida olemasoleva teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel, määrata planeeringualal perspektiivsete kohalike teede üldised asukohad ja nende ristumiskohad riigiteedega ning oluliselt ümberehitatavad riigitee lõigud või ristmikud (nende olemasolul). 1.4. Teeme ettepaneku määrata riigiteede liikluskorralduse ja ümberehituse vajadus seoses eri- ja ehitusaegsete veostega. 1.5. Palume arvestada, et Transpordiamet riigiteede omanikuna ei võta tuuleparkide arendustegevusest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust, kui riigiteede võrgustiku arengu seisukohalt selleks vajadus puudub. 2. Planeeringuala kruntide hoonestusala ja ehitusõiguse määramine <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Planeeringus käsitleda kõrgematele planeeringutele vastavust ning planeeringulahendus siduda kontaktalas paiknevate teiste planeeringute ja teeprojektide lahendustega ning riigitee nr 1 Haljala ja Kukruse vahelise teelõigu eriplaneeringuga. 	<p>Arvesse võetud.</p>

<p>2.2. Kavandatavate või ümberehitatavate riigiteede puhul rakendame üldiselt põhimõtet, et tuulikute kaugust tuleb arvestada trassikoridori servast. Eriplaneeringuga hakatakse alles lahendama põhimaantee nr 1 trassi ning liiklussõlmede paiknemist. Trassi asukoht täpsustub tulevikus.</p> <p>2.3. Lähtudes kliimaministri 17.11.2023 määruse nr 71 „Tee projekteerimise normid“ § 63 lõikest 5 määratakse elektrituuliku vähim kaugus teekatte servast valemiga $L = (H + 0,5D)$, kus L on tuuliku vähim kaugus teekatte servast meetrites, H on tuuliku masti kõrgus meetrites ja D on tuuliku rootori või tiiviku diameeter meetrites.</p> <p>2.4. Planeeritava tuulikupargi eriplaneeringualadel ei ole puutumust ühegi lennuvälja lähiümbruse, lennuvälja kaitsevööndi ega piirangupindadega, seega lennunduse vaatest täiendavaid kitsendusi ei seata. Eriplaneeringu ja detailse lahenduse koostamisel teha koostööd Transpordiametiga, asukoha eelvalik ja detailne lahendus kooskõlastada Transpordiametiga.</p> <p>2.5. Juhime tähelepanu, et üldjuhul loetakse üle 45m kõrgused ehitised lennutakistusteks, kuna kujutavad ohu lennuliiklusele. Eeltoodust lähtuvalt on vajalik arvestada mh tuulegeneraatorite märgistamisega, sh lennuohutustulede paigaldamisega (LennS § 35 lg 21).</p> <p>2 (3)</p> <p>2.6. Transpordiametil on õigus enne detailplaneeringu kooskõlastamist küsida eriplaneeringule aeronavigatsiooni, lennuliikluse ja lennuohutuse ekspertiisi (lennundusseadus (LennS) § 35 lg 2). Lähtudes LennS § 35 lg 9 ekspertiisi tegemise kulud, sealhulgas eksperdi tasu, kannab maapinnast üle 45 m kõrgust ehitist ehitada sooviv isik või ehitise omanik või sama paragrahvi lõikes 51 nimetatud seadmeid kasutada sooviv isik.</p> <p>3. Tehnovõrkude ja -rajatiste võimaliku asukoha määramine</p> <p>3.1. Planeeringus vältida tehnovõrkude kavandamist riigitee alusele maale. Riigitee alune maa on riigitee rajatise teenindamiseks ning nõusoleku seda maad kasutada saab Transpordiamet anda vaba ruumi olemasolul. Tehnovõrgu paigaldust tuleb hinnata igakordselt suuremas täpsusastmes geodeetilise alusplaani olemasolul ja menetleda seda kas läbi projekteerimistingimuste või detailplaneeringu.</p> <p>3.2. Projekteeritav ja ehitatav tehnovõrk peab vastama ehitusseadustikust tulenevatele normidele ning ei tohi ehituse ajal ega kasutusele võtu järgselt seada takistusi liiklusele, tee ja teerajatiste teehoiule (korrashoiule) või sademe- ja pinnasevete ärajuhtimisele riigitee transpordimaalt ja kaitsevööndist.</p> <p>3.3. Arvestada, et üldjuhul ei ole lubatud arendusalade sademevee juhtimine riigitee koosseisu kuuluvatesse kraavidesse. See on erandkorras võimalik vaid põhjendatud juhtudel, mis lepatakse kokku meiega koostöös.</p> <p>Palume kohalikul omavalitsusel tuulikute asukoha valikul meie ettepanekutega arvestada ning teha meiega planeeringute koostamisel sisulist koostööd. Ettepanekute mitteametlikult arvestamist palume sisuliselt põhjendada.</p> <p>Oleme valmis vajadusel selgitama ja täpsustama käesoleva kirjaga esitatud ettepanekuid ning koostöös välja töötama kohakeskselt sobivaimaid lahendusi.</p>	
---	--

2. Kliimaministeerium

Kirja nr ja kuupäev: 24.05.2024 nr 6-1/33-17

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Täname Teid eriplaneeringu ja KSH menetlusse kaasamise eest, kuid märgime, et Kliimaministeerium ei pea vajalikuks menetluses huvitatud asutusena osaleda.</p> <p>Piisab, kui Kliimaministeeriumi haldusalast kaasatakse antud menetlusse huvitatud asutustena Riigimetsa Majandamise Keskus ja Keskkonnaamet.</p>	Arvesse võetud.

3. Maa-amet

Kirja nr ja kuupäev: 29.05.2024 nr 6-1/33-18

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 99 lõike 1 kohaselt tehakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu eelvalik koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi kohaliku omavalitsuse eriplaneering käsitleb. PlanS § 105 lõike 1 kohaselt esitatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu koos keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruandega kooskõlastamiseks käesoleva seaduse § 99 lõikes 1 nimetatud asutustele. Maapõuseaduse (edaspidi MaaPS) § 15 lõike 7 kohaselt, kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse planeering PlanS sätestatud korras Kliimaministeeriumi või Vabariigi Valitsuse volitatud asutusega. Vabariigi Valitsus on korraldusega 03.07.2023 nr 182 „Volitus Maa-ametile maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavaks tegevuseks loa andmiseks ja planeeringute kooskõlastamiseks“ andnud Maa-ametile volituse anda lube MaaPS §-des 14 ja 15 nimetatud maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavaks tegevuseks.</p> <p>MaaPS § 14 lõike 2 kohaselt võib Kliimaministeerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda või halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille</p>	Arvesse võetud.

<p>jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta, või tegemist on elektrituruseaduse tähenduses taastuvat energiaallikat kasutava elektrienergia tootmisseadme ja seonduva taristu ehitamisega.</p> <p>Seisuga 27.05.2024 asuvad kirja lisas olnud planeeringuala skeemil oleval planeeringuala territooriumil (alad 1, 2a, 2b ja 3) osaliselt või täielikult kuus maavarade registris arvel olevat maardlat, üks kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldis ja üks Keskkonnaametis menetluses olev geoloogilise uuringu loa taotlus.</p> <p>Ala nr 1 lääneosa kattub osaliselt Eesti põlevkivimaardla Uljaste uuringuvälja maardlaosa (maavarade registri registrikaart nr 31) põlevkivi aktiivse reservvaru 3. ja 8. plokkidega, Sonda (Uljaste II) liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 176) ehitusliiva passiivse reservvaru 1. plokiga, Kure turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 524) hästilagunenud turba aktiivne reservvaru 1. plokiga (registrikohase keskmise paksusega 2,9 m) ning Keskkonnaametis menetluses oleva taotletava Uljaste uuringuruumiga (taotleja OÜ Inseneribüroo STEIGER). Eelnimetatud ala põhjaosa kattub osaliselt Aseri fosforiidimaardla juures kirjeldatud fosforiidi prognoosvaru 45. plokiga.</p> <p>Ala nr 1 külgneb lõunaservas Põhja-Kiviõli II põlevkivikarjääri (kaevandamisloa nr KMIN-105; loa omaja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING; kehtiv kuni 27.01.2036) ja Põhja-Kiviõli põlevkivikarjääri (kaevandamisloa nr KMIN-045; loa omaja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING; kehtiv kuni 18.07.2028) mäeeraldiste ja nende teenindusmaadega. Lisaks külgneb ala lõunaservas Keskkonnaametis menetluses oleva taotletava Põhja-Kiviõli II põlevkivikarjääri (loa taotleja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING) mäeeraldise ja selle teenindusmaaga ja taotletava Sonda II põlevkivikaevanduse (loa taotleja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING) mäeeraldise ja selle teenindusmaaga.</p> <p>Ala nr 1 asub osaliselt keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“ lisas 2 (kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri) toodud nimekirjas kuuluvatel aladel. Kliimaminister on algatanud nimetatud määruse muutmise, et kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirju vähendada.</p> <p>Lisaks asub ala nr 1 põlevkivi aktiivsel reservvarul. Eesti Geoloogiateenistuse (edaspidi EGT) uurimistöö aruandes „Maardlatele ja maavarade perspektiiv- ning levialadele taastuvenergeetika taristu rajamise analüüs. Kirde- ja Kesk-Eesti“, mis on kättesaadav veebiaadressil https://fond.egt.ee/fond/egf/9549, maardla alal märgitud kaevandatav tuulepark Viru 22 kattub osaliselt algatatud Lüganuse valla tuuleenergeetika eriplaneeringu alaga nr 1. Eelnimetatud EGT uurimistöös on ära märgitud järgmist: TP ei ole võimalik rajada, sest Viru 22 kattub Põhja-Kiviõli II põlevkivikarjääri mäeeraldisega, kaevandamiseks sobiva Kure turbamaardlaga ja geoloogiliste tööde aladega või nende tööde taotlustega. Fosforiidi prognoosvaru plokki 45 ei piira TP ajutist rajamist.</p>	
---	--

Ala nr 2a kattub täielikult Aseri fosforiidimaardla (maavarade registri registrikaart nr 191) fosforiidi passiivse tarbevaru 47. plokiga ja osaliselt fosforiidi passiivse tarbevaru 9., 10., 21., 28., 33., 40. ja 50. plokkidega. Lisaks kattub eelnimetatud ala põhjaosa osaliselt Suurkõrtsi lubjakivimaardla (maavarade registri registrikaart nr 808) ehituslubjakivi aktiivse tarbevaru 1. ja 3. plokkega, ehituslubjakivi passiivse tarbevaru 2., 4. ja 5. plokkidega, madalamargilise ehituslubjakivi aktiivse tarbevaru 18. plokiga ning Kõrtsi kruusamaardla (maavarade registri registrikaart nr 779) ehituskruusa aktiivse tarbevaru 1. plokiga. Eelnimetatud ala põhjaosa kattub osaliselt Suurkõrtsi lubjakivikarjääri (kaevandamisloa nr L.MK/317612; loa omaja AKTSIASELTS KIVILUKS; kehtiv kuni 02.10.2034) mäeeraldise ja selle teenindusmaaga ning külgneb vahetult Suurkõrtsi II lubjakivikarjääri (kaevandamisloa nr KL-508031; loa omaja AKTSIASELTS KIVILUKS; kehtiv kuni 10.02.2050) ja Keskkonnaametis menetluses oleva taotletava Suurkõrtsi II lubjakivikarjääri (loa taotleja AKTSIASELTS KIVILUKS) mäeeraldiste ja nende teenindusmaadega.

Ala nr 2b kattub suures osas Aseri fosforiidimaardla fosforiidi passiivse tarbevaru 28. plokiga.

Ala nr 3 kattub osaliselt Aseri fosforiidimaardla fosforiidi passiivse tarbevaru 26. ja 28. 2 plokkidega.

Alad nr 2a, 2b ja 3 asuvad fosforiidi passiivsel tarbevarul. Eelnimetatud EGT uurimistöo aruandes on ära märgitud (tsiteerin): Maardlate nimistu ja EGT geoloogilise ruumimudeli andmetel on Aseri maardlas arvele võetud madala kvaliteediga fosforiidikihihind, mille paksus on küllaltki õhuke – kasuliku kihi keskmine paksus varuplokkides on 0,9–1,8 m (Joonis 45). Seetõttu ei ole tõenäoline, et maardla piirkonnas leiduvat fosforiiti hakatakse lähiaastatel kasutama ja EGT hinnangul Aseri fosforiidimaardla ei piira kavandatavate tuuleparkide ajutist rajamist.

Alates 01.07.2023 kehtib uuendatud sisuga MaaPS, milles on sätestatud tingimused maardla alale taastuenergia ehitiste ehitamise lubamiseks. MaaPS § 14 lõike 21 punkti 3 kohaselt võib Kliimaministeerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus lubada taastuenergia ehitise ehitamist: muude maavarade maardla (sh fosforiidimaardla ja lubjakivimaardla) alal, mille kohta ei ole kehtivat kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu luba ning ei ole esitatud selle maavara kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa taotlust ning kui tegevusega on nõustunud Kliimaministeerium, tähtajaliselt kuni 35 aastaks.

Tuulikuparkidele sobivate alade määramise käigus palume arvestada, et kehtivate lubadega ning taotletavate mäeeraldiste ja nende teenindusmaade aladel tuulikuparkide rajamiseks on vaja saada nõusolek keskkonnavalomajalt/taotlejalt, millest nähtub, kuidas tuulepargi rajamine ei halvenda juurdepääsu maavarale ega maavara kaevandamisväärsust. Nõusoleku saamisel palume see lisada planeeringu dokumentide hulka.

<p>Palume planeeringu jooniste koostamisel kasutada maavarade registris arvel olevate maardlate ja mäeeraldiste teenindusmaade piire. Ajakohaste andmete saamiseks on võimalus kasutada WFSteenust aadressil: https://teenus.maaamet.ee/ows/maardlad?service=WFS&version=1.1.0&request=GetCapabilities või laadida andmed alla aadressilt Maavarade registri andmete allalaadimine Geoportaal Maaamet (maaamet.ee). Plaanidele palume lisada info, mis kuupäeva seisuga maardlate ja mäeeraldiste andmeid on kasutatud.</p> <p>Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu menetlemisega ja esitada planeering enne vastuvõtmist kooskõlastamiseks Maa-ametile.</p> <p>Reformimata riigimaade ja maaüksuste, mille volitatud asutus on Maa-amet, osas annab kohaliku omavalitsuse eriplaneeringule seisukoha Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.</p>	
---	--

4. Fermi Energia AS

Kirja nr ja kuupäev: 14.08.2024 nr 6-1/33-20

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Nimelt kattub planeeritav ala 3 Fermi Energia poolt tuumajaama ühe kaalutava võimaliku asukoha planeeritava alaga (vt rohelisega märgitud ala alloleval joonisel). Antud joonisel on välja toodud maksimaalne maa vajadus 2 väikereaktori puhul (1,5 x 1 km suurune ala), samas selgub aga täpne tuumajaama asukoht Riikliku eriplaneerimise (edaspidi REP) käigus, mille uuringuala on suurema ulatusega, kui joonisel märgitud ala. Täpne uuringuala selgub peale REP taotluse heaks kiitmist (eeldatavalt 2024 detsembris).</p> <p>Planeeritavaid alasid oleme käinud tutvustamas varasemalt mitmetel infopäevadel ning ka Lüganuse Vallavolikogus. Lisaks oleme oma tõsist huvi rajada tuumajaam Lüganuse valda väljendanud ka 29.05.2024 saadetud kirjas Anu Horn'le, kus esitasime ettepanekud lisada tuumajaam ka Lüganuse valla arengukavasse 2018-2028, kuna antud ajaraamis peaks juba toimuma vallas Riikliku eriplaneerimise protsess. Samuti oleme oma huvi väljendamiseks sõlminud aprillis 2024 Lüganuse vallaga koostöölepingu, mille aluseks oli valla seisukoht, et vallavolikogu kiidab heaks osalemise ühe võimaliku asukohana Riigi eriplaneeringus ning eeldusel, et Riigikogu on langetanud otsuse jätkata tuumaenergia võimaluste arendamist. Antud eeldus on tänaseks ka täitunud. Kohalike elanike vahetu tagasiside alusel soovime jätta tulevikus asukohavalikuks ka kõnealuse ala, mis elanike hinnangul on sobivam kui mereäärsed alternatiivid. Tuulepargi arendamine sellel alal võib muuta edasised planeeringud, seal hulgas väikereaktoriga tuumajaamale asukoha leidmise, oluliselt keerulisemaks või võimatuks. Peame väga oluliseks kohalike elanike sõnaõigust tuumajaama asukohavalikus ning seepärast oleme viimastel kuudel käinud kogukondadega kohtumas, et kujundada seisukoht, millised potentsiaalsed asukohad esitada riigi eriplaneeringu taotluses. Kõnealune asukoht kerkis esile just Aa küla elanike soovitusena.</p>	<p>Teadmiseks võetud. Kohtumine Fermi Energia AS esindajatega leidis aset 28.08.2024.</p>

<p>Seoses ülaltooduga palume Lügänuise vallal arvestada käimasoleva Evecon OÜ ja Eney Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvalikul Fermi Energia AS sooviga sisuliselt riikliku eriplaneeringu raames kaaluda Lügänuise valda Aa küla piirkonnas ülal kujutatud piirkonda väikereaktorite rajamiseks. Loodetavasti on võimalik tuuleparkide KOV EP alasid määratleda nii, et need ei välista väikereaktorite planeerimist ning mõjutada Lügänuise valla ja Fermi Energia vahel 16.08.2024 sõlmitud koostöölepe sisulist täitmist. Oleme valmis planeeringualade sobitamiseks kohtuma Lügänuise valla ja tuuleparkide arendajate esindajatega teile sobival ajal.</p>	
---	--

5. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Kirja nr ja kuupäev: 02.09.2024 nr 6-1/33-21

Ettepaneku sisu	Lügänuise vallavalitsuse seisukoht
<p>Esitasite Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (TTJA) 07.08.2024 kirjaga nr 6-1/33-19 ettepanekute esitamiseks Evecon OÜ ja Eney Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku etapi lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi. TTJA on dokumentidega tutvunud.</p> <p>TTJA-l ei ole täiendavaid ettepanekuid kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku etapi lähteseisukohtadele ja KSH programmile. Palume TTJA kaasata ka edaspidises menetluses.</p>	Arvesse võetud.

6. Varja Windfarm OÜ

Kirja nr ja kuupäev: 05.09.2024 nr 6-1/33-25

Ettepaneku sisu	Lügänuise vallavalitsuse seisukoht
<p>Varja Windfarm OÜ hinnangul peab kumulatiivse mõju hindamisel arvestama mh järgmiste asjaoludega:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iga järgneva kavandatava tuulepargi planeerimisel tuleb arvestada sellega, kuidas see sobitub mitte ainult juba olemasolevate tuuleparkidega, vaid ka nende planeeritavate tuuleparkidega, mille planeerimismenetlus algas ajaliselt varem. See tähendab, et uue planeeringu menetlemise käigus ei saa nõuda, et varem algatatud planeeringus tehtaks hilisemast planeeringust tulenevalt muudatusi, vaid uue planeeringu menetlemisel tuleb arvesse võtta asjaolu, et see ei saaks takistuseks juba algatatud planeeringu(te) alusel kavandatavale tuuleparkidele. Nii on ka punktis 2 viidatud dokumentides seatud mere-tuuleparkide puhul täiendavaid piiranguid just hiljem lisanduvatele tuuleparkidele. Samuti haakub selline lähenemine haldusmenetluse teooriaga: „Mitme isiku poolt esitatud taotluste, millel on sama eesmärk, 	Ettepanekuga ei arvestata. Planeeringu algatamisega ei kaasne garantiid planeeringu kehtestamisele, planeeringuprotsessi käigus kaalutakse võimalikke lahendusi. Planeeringuprotsessi kestvus võib varieeruda, sõltudes nii ala iseloomust, lähialade tundlikkusest, piirangutega arvestamisest ja huvigruppide seisukohtadest, varasem protsessi algus ei pruugi tähendada varasemat kehtestamiseni jõudmist. Vallavalitsus lähtub üldplaneeringus (planeering on vastu võetud ja avaliku väljapaneku läbi-

<p><i>läbivaatamine ning haldusmenetluste läbiviimine, peab reeglina lähtuma prioriteetsuse põhimõttest – saabumise järjekorras /---/“.¹</i></p>	<p>nud, regionaalministeeriumi järelevalvemenetluses) sätestatud põhimõttest, mille järgi uute tuulikute planeerimisel tuleb järgida koosmõju olemasoleva või ehitusõigust omava tuulikuga.</p>
<p>2. Punkti 1 täpsustuseks: meretuuleparkide rajamiseks on Vabariigi Valitsuse korralduse „Üleriigilise planeeringu Eesti mereala ja sellega piirneva rannikuala, samuti majandusvööndi teemaplaneeringu kehtestamine“² seletuskirja alapeatükis 5.6.5. mh ette nähtud järgmised tingimused puhverala kohta: „7. Tuuleparkide vaheline minimaalne kaugus on võimaliku tuulevarjutuse mõju leevendamiseks <u>ca 8 hiljem li-sanduva tuulepargi tuuliku rootori diameetrit</u>, minimaalselt 2 km.“³ Lüganuse valla uue üldplaneeringu seletuskirjas (alaptk 6.5.8.1., lk 80) on kirjas: „Uute tuulikute planeerimisel tuleb järgida põhimõtet, et tuuliku masti kaugus oleks vähemalt 4x kavandatava tuuliku rootori diameeter olemasolevast/ehitusõigust omavast tuuliku mastist“. Kooskõlas eeltoodud punktiga 1 leiame, et sama printsiip peaks laienema mitte ainult juba olemasolevatele/ehitusõigust omavatele tuulikutele, vaid ka varem algatatud planeeringute alusel kavandatud tuulikutele.</p> <p>Eeltoodust lähtudes väärrib lõpetuseks rõhutamist, et igal juhul on oluline, et uue ja varem planeeritud tuulepargi kaugus teineteisest oleks piisavalt selline, et see välistaks tuuleparkide vahelise tuulevarjutuse ning iga uue algatatud planeeringumenetluse käigus peaks vajalikud, tuulevarjutust välistavad modelleeringud olema läbi viidud.</p>	<p>Nõustume, et tuulevarjutuse teema vajab tähelepanu, siiski on vallavalitsusel soov lähtuda koostatavast üldplaneeringus sätestatud põhimõtet, mis nõuab, et tuuliku masti kaugus oleks vähemalt 4x kavandatava tuuliku rootori diameeter olemasolevast/ehitusõigust omavast tuuliku mastist. Pakume välja võimaluse korraldada ühine koosolek antud teemadel arutamiseks.</p>

7. Terviseamet

Kirja nr ja kuupäev: 06.09.2024 nr 6-1/33-22

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<ul style="list-style-type: none"> Planeerimisel tuleb arvestada sotsiaalministri 04.03.2002 määrusega nr 42 „Müra normtasemed elu ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“ ja sotsiaalministri 06.05.2002 määrusega nr 75 „Ultra- ja infraheli helirõhutasemete piirväärtused ning ultra- ja infraheli helirõhutasemete mõõtmine“. 	<p>Arvesse võetud.</p>

¹ Allikas: A.Aedmaa, E.Lopman jt „Haldusmenetluse käsiraamat“, Tartu Ülikooli kirjastus 2004 lk 140

² https://www.riigiteataja.ee/akt/317052022002?leiaKehtiv#_ftnref2

³ Allikas: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.agri.ee/sites/default/files/documents/2023-06/mereala-planeering-seletuskiri-2022.pdf

<ul style="list-style-type: none"> Lisaks tuulikute tekitavale mürale tuleb arvesse võtta ka tuulepargiga seotud seadmeid, näiteks alajaa- made trafosid ja muid lisaseadmeid. Need komponendid võivad tekitada eelkõige tonaalset müra ja neid tuleb hinnata koos tuuliku müraga. Vibratsiooni tekke ja leviku hindamisel arvestada sotsiaalministri 17.05.2002 määrusega nr 78 „Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ning vibratsiooni mõõtmise meetodid“. Soovituslikke kauguseid tuulikute ja müratundlike alade vahel on erinevaid. Erinevates uuringutes on an- tud soovitus puhveralaks võtta 1 km ning ka koostamisel olevas Lüganuse valla üldplaneeringus on üldplaneerin- guga leitud sobival aladel tuuleparkide puhveralaks määratud 1 km. Kindlasti tuleb teostada välisõhus leviva müra modelleerimine, selle abil saab välja selgitada piisava kauguse tuulikute ja elamualade vahel, sest 750 m ei pruugi alati olla piisav. Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) on andnud suunise, mille kohaselt müraleevendavaid meetmeid tuleks rakendada, kui tuuleturbiinide müra ületab 45 dB Lden (ööpäeva 24 h keskmine), seega uute tuuleparkide arendamisel tuleks võtta aluseks müra sihtväärtused, mis ei ületaks elamualadel päeval 50 dBA ja öösel 40 dBA. Sellist lähemist toetab ka Terviseameti senine praktika, sest inimeste kaebustest on võimalik välja lugeda, et või- malike mürahäiringute vältimiseks tasub tuulegeneraatorite puhul aluseks võtta kõige rangemad nõuded (müra sihtväärtused). Arvestades, et planeeringuala piirkonda planeeritakse ka teisi tuulikuid, siis on amet nõus, et tuleb ana- lüüsida ka võimalikku koosmõju teiste tuuleparkidega. Soovitame planeeringu menetlusprotsessis teha aktiivset koostööd kohalike elanikega, et saavutada ümbruskonna elanike tervist toetav planeeringulahendus. 	
--	--

8. Maa-amet

Kirja nr ja kuupäev: 10.09.2024 nr 6-1/33-23

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Teavitasite 07.08.2024 kirjaga nr 6-1/33-19 Maa-ametit, et 26.08.2024 kuni 24.09.2024 toimub Lüganuse valla tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvaliku etapi lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik väljapanek. Eriplaneeringu eesmärgiks on selgitada välja tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivad asukohad Lüganuse vallas. Eriplaneeringuga otsitakse kahele tuulepargile so- bivast asukohta. Planeeringuala pindala on ligikaudu 4000 ha. Esitatud dokumentidega oli võimalik tutvuda valla- valitsuse kodulehel: https://www.lyganuse.ee/evecon-ou-ja-enery-estonia-ou-tuulepargid. Maa-amet, tutvunud edastatud materjalidega, märgib järgmist.</p>	<p>Arvesse võetud.</p>

<p>Planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 99 lõike 1 kohaselt tehakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu eelvalik koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi kohaliku omavalitsuse eriplaneering käsitleb. PlanS § 105 lõike 1 kohaselt esitatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu koos keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruandega kooskõlastamiseks PlanS § 99 lõikes 1 nimetatud asutustele. Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 15 lõike 7 kohaselt, kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneering PlanS sätestatud korras Kliimaministeeriumi või Vabariigi Valitsuse volitatud asutusega. Vabariigi Valitsus on 03.07.2023 korraldusega nr 182 volitanud Maa-ametit kooskõlastama kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuid PlanS sätestatud korras, kui planeeritav maa-ala asub maavarade registris oleval maardlal või selle osal.</p> <p>MaaPS § 14 lõike 2 kohaselt võib Kliimaministeerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda või halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta, või tegemist on elektrituruseaduse tähenduses taastuvat energiaallikat kasutava elektrienergia tootmisseadme ja seonduva taristu ehitamisega.</p> <p>Seisuga 06.09.2024 asuvad Lüganuse valla eriplaneeringuala territooriumil (alad 1, 2a, 2b ja 3) osaliselt või täielikult kuus maavarade registris arvel olevat maardlat, üks kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldis, kaks kaevandamisloa taotlust ja üks Keskkonnaametis menetluses olev geoloogilise uuringu loa taotlus.</p> <p>Asukoha eelvaliku lähteseisukohtade kaardirakenduses oli märgitud neli potentsiaalselt sobiliku tuulepargi ala (eriplaneeringu alad 1, 2a, 2b ja 3) Lüganuse valla territooriumi põhjaosas.</p> <p>Ala nr 1 lääneosa kattub osaliselt Eesti põlevkivimaardla Uljaste uuringuvälja maardlaosa (maavarade registri registrikaart nr 31) põlevkivi aktiivse reservvaru 3. ja 8. plokkidega, Sonda (Uljaste II) liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 176) ehitusliiva passiivse reservvaru 1. plokiga, Kure turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 524) hästilagunenud turba aktiivse reservvaru 1. plokiga, Keskkonnaametis menetluses oleva taotletava Uljaste uuringuruumiga (taotleja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING) ning Keskkonnaametis menetluses oleva taotletava Põhja-Kiviõli II põlevkivikarjääri (loa taotleja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING) mäeeraldis ja selle teenindusmaaga. Eelnimetatud ala põhjaosa kattub osaliselt Aseri fosforiidimaardla juures kirjeldatud fosforiidi prognoosvaru 45. plokiga (prognoosvaru ei ole maardla).</p>	
--	--

Ala nr 1 külgneb lõunaservas Põhja-Kiviõli II põlevkivikarjääri (kaevandamisloa nr KMIN-105; loa omaja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING; kehtiv kuni 27.01.2036) ja Põhja-Kiviõli põlevkivikarjääri (kaevandamisloa nr KMIN-045; loa omaja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING; kehtiv kuni 18.07.2028) mäeeraldiste ja nende teenindusmaadega. Lisaks külgneb ala lõunaservas taotletava Sonda II põlevkivikaevanduse (loa taotleja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING) mäeeraldise ja selle teenindusmaaga.

Lisaks asub ala nr 1 põlevkivi aktiivsel reservvarul. Eesti Geoloogiateenistuse (edaspidi EGT) uurimistöö aruandes „Maardlatele ja maavarade perspektiiv- ning levialadele taastuveneergetika taristu rajamise analüüs. Kirde- ja Kesk-Eesti“, mis on kättesaadav veebiaadressil <https://fond.egt.ee/fond/egf/9549>, maardla alal märgitud kavandatud tuulepark Viru 22 kattub osaliselt algatatud Lüganuse valla tuuleenergeetika eriplaneeringu alaga nr 1. Eelnimetatud EGT uurimistöös on ära märgitud järgmist: TP ei ole võimalik rajada, sest Viru 22 kattub Põhja-Kiviõli II põlevkivikarjääri mäeeraldisega, kaevandamiseks sobiva Kure turbamaardlaga ja geoloogiliste tööde aladega või nende tööde taotlustega. Fosforiidi prognoosvaru plokk 45 ei piira TP ajutist rajamist.

Kliimaminister on muutnud määrust 27.12.2016 nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“. Muudatus jõustus 22.07.2024. Peale määruse muutmist ei asu osaliselt Kure turbamaardla alaga kattuv tuulepargi eriplaneeringu ala nr 1 enam kaevandamiseks sobival turbaalal.

Ala nr 2a kattub täielikult Aseri fosforiidimaardla (maavarade registri registrikaart nr 191) fosforiidi passiivse tarbevaru 47. plokiga ja osaliselt fosforiidi passiivse tarbevaru 9., 10., 21., 28., 33., 40. ja 50. plokkidega. Lisaks kattub eelnimetatud ala põhjaosa osaliselt Suurkõrtsi lubjakivimaardla (maavarade registri registrikaart nr 808) ehituslubjakivi aktiivse tarbevaru 1. ja 3. plokkidega, ehituslubjakivi passiivse tarbevaru 2., 4. ja 5. plokkidega, madalamargilise ehituslubjakivi aktiivse tarbevaru 18. plokiga ning Kõrtsi kruusamaardla (maavarade registri registrikaart nr 779) ehituskruusa aktiivse tarbevaru 1. plokiga. Eelnimetatud ala põhjaosa kattub osaliselt Suurkõrtsi lubjakivikarjääri (kaevandamisloa nr L.MK/317612; loa omaja AKTSIASELTS KIVILUKS; kehtiv kuni 02.10.2034) mäeeraldise ja selle teenindusmaaga ning kattub täielikult Keskkonnaametis menetluses oleva taotletava Suurkõrtsi III lubjakivikarjääri (loa taotleja AKTSIASELTS KIVILUKS) mäeeraldise ja selle teenindusmaaga. Lisaks külgnevad ala loodeservas Suurkõrtsi II lubjakivikarjääri (kaevandamisloa nr KL-508031; loa omaja AKTSIASELTS KIVILUKS; kehtiv kuni 10.02.2050) mäeeraldis ja selle teenindusmaa ning Keskkonnaametis menetluses olev taotletav Suurkõrtsi II lubjakivikarjääri (loa taotleja AKTSIASELTS KIVILUKS) mäeeraldis ja selle teenindusmaa.

Ala nr 2b kattub suures osas Aseri fosforiidimaardla fosforiidi passiivse tarbevaru 28. plokiga.

Ala nr 3 kattub osaliselt Aseri fosforiidimaardla fosforiidi passiivse tarbevaru 26. ja 28. plokkidega.

Alad nr 2a, 2b ja 3 asuvad fosforiidi passiivsel tarbevarul. Eelnimetatud EGT uurimistöö aruandes on ära märgitud (tsiteerin): Maardlate nimistu ja EGT geoloogilise ruumimudeli andmetel on Aseri maardlas arvele võetud madala kvaliteediga fosforiidikihind, mille paksus on küllaltki õhuke – kasuliku kihi keskmine paksus varuplokkides on 0,9–1,8 m (Joonis 45). Seetõttu ei ole tõenäoline, et maardla piirkonnas leiduvat fosforiiti hakatakse lähiaastatel kasutama ja EGT hinnangul Aseri fosforiidimaardla ei piira kavandatavate tuuleparkide ajutist rajamist.

Alates 01.07.2023 kehtib uuendatud sisuga MaaPS, milles on sätestatud tingimused maardla alale taastuenergia ehitiste ehitamise lubamiseks, kui ehitiste ehitamine halvendab olemasolevat olukorda maavarale juurdepääsu või kaevandamisväärsuse osas. MaaPS § 14 lõike 21 punkti 3 kohaselt võib Kliimaministeerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus lubada taastuenergia ehitise ehitamist: muude maavarade maardla (sh fosforiidi-, lubjakivi-, liiva- ja kruusamaardla) alal, mille kohta ei ole kehtivat kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu luba ning ei ole esitatud selle maavara kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa taotlust ning kui tegevusega on nõustunud Kliimaministeerium, tähtajaliselt kuni 35 aastaks.

Kehtivate kaevandamislubadega ning taotletavate mäeeraldiste ja nende teenindusmaade aladel peab olema tuulepargi rajamiseks keskkonnaloa omajalt/taotlejalt nõusolek, millest nähtub, kuidas maavarale juurdepääs ja kaevandamisväärsus ei halvene. Nõusoleku saamisel palume see lisada planeeringu dokumentide hulka. Nõusoleku mittesaamisel ei ole võimalik taastuenergia ehitisi mäeeraldistele ega nende teenindusmaadele rajada ega eriplaneeringus planeerida, sest planeering oleks vastuolus MaaPS §-ga 14.

Selgitame, et maavarale juurdepääsuks on vajalik maavara katvate pinnasekihtide ja taimestiku eemaldamine, mille järel on võimalik maavara maapõuest väljata. Samaaegselt ei ole võimalik ehitada ehitisi ning tagada maavarale juurdepääs. Ehitiste alt ja lähiümbrusest maavara kaevandamine võimalik ei ole. Maardla alale ehitatud ehitised kasutavad maapõue tuge, mida võimaldab maapõue osa, mis on maavarana arvel maardlas. Maavara ja seda katva pinnase maapõuest väljamise korral kaoks ehitistel ehituslik maapõuetugi. Maapealne tegevus mõjutab maavara kaevandamisväärsust ka allmaakaevanduse korral, kuivõrd maavara maa-aluse kaevandamise korral tuleb tagada maapealsete ehitiste püsivus nii kaevandamise ajal kui ka kaevandamise järgselt. Seega piirkonnas, kuhu on ehitised ehitatud, ei ole võimalik maavara kaevandada ehk olemasoleva olukorraga võrreldes maavarale juurdepääs halveneb.

Kuivõrd hetkel on tegu tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvaliku etapi lähteseisukohtadega, mitte planeeringulahendusega, ei ole Maa-amet Kliimaministeeriumi ega kaevandamislubade omajate ja taotlejate seisukohti potentsiaalselt sobilike tuulepargi alade (eriplaneeringu alad 1, 2a, 2b ja 3) kohta küsinud. Palume eriplaneeringu koostamise käigus arvestada MaaPS-us sätestatud nõuetega, kui potentsiaalselt sobilikud tuulepargi alad asuvad maardlate aladel.

<p>Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu menetlemisega ja esitada planeering enne vastuvõtmist kooskõlastamiseks vastavalt MaaPS-ule.</p> <p>Reformimata riigimaade ja maaüksuste, mille volitatud asutus on Maa-amet, osas annab kohaliku omavalitsuse eriplaneeringule, sh asukoha eelvaliku etapi lähteseisukohtadele, seisukoha Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.</p>	
---	--

9. Põllumajandus- ja Toiduamet

Kirja nr ja kuupäev: 10.09.2024 nr 6-1/33-24

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Esitatud dokumentide kohaselt nähtub, et maaparandussüsteemide maa-alad ei ole tuulikutele ja nendega seotud taristule sobivatest esialgsetest alade valikust välistatud ning maaparandussüsteemidele ehitamine võib kahjustada olemasolevat дренаaži ja mõjutada piirnevate süsteemide jätkuvat nõuetekohast toimimist. Juhime tähelepanu, et Regionaal- ja Põllumajandusministeerium (endine Maaeluministeerium) (edaspidi <i>ReM</i>) on kirjaga nr 4.15/2043-1 andnud Rahandusministeeriumile tuuleparkide planeerimisega seotud teemal seisukohad (vt lisa 1). Palume ka Lüganuse vallas Evecon OÜ ja Energy Estonia OÜ tuuleparkide eriplaneeringu edasisel koostamisel nende seisukohtadega arvestada. PTA arvamus ühtib ReM-i seisukohaga, et tuuleparkide eriplaneeringu koostamisel tuleb käsitleda võimalikku mõju maaparandussüsteemidele ja maaparandussüsteemidega varustatud maaaladele ja seada nõuded nende säilitamiseks või rekonstrueerimiseks.</p> <p>Eriplaneeringu edasistes etappides tuleb anda selge kirjeldus, kuidas ning millises mahus maaparandussüsteemid toimima jäävad ning milliseid meetmeid kasutatakse selleks, et maaparandussüsteemid nende kasutamise kestel vastaks maaparandusseaduse § 5 lõigetes 1-8 esitatud maaparandussüsteemi nõuetele ja et oleks tagatud maaparandussüsteemi ehitiste ja rajatiste korrashoid ning toimimisvõime. Lisaks oleme nõus ReM-i seisukohaga et mida vähem maaparandussüsteemi alasid, eelkõige maaparandussüsteemi toimimist tagavaid ehitisi (drenaaž, kollektorid, eesvoolud, kuivenduskraavid jms) tuulikute ja taristu rajamine puudutab, seda kuluefektiivsem tuulikupargi rajamine maaparanduslikust aspektist on.</p> <p>Tulenevalt eeltoodust palume Lüganuse valla Evecon OÜ ja Energy Estonia OÜ tuuleparkide eriplaneeringu edasistes etappides arvestada ReM-i seisukohtadega ning käesolevas kirjas kirjutatuga. Võimalusel vältida tuuleparkide asukoha valikul maaparandussüsteemide maaalaid või arvestada juba varakult maaparandussüsteemide rekonstrueerimise vajadusega ning käsitleda meetmeid maaparandussüsteemide kaitseks/ümber ehituseks eriplaneeringu edasistes dokumentides.</p>	<p>Arvesse võetud.</p>

10. Transpordiamet

Kirja nr ja kuupäev: 11.09.2024 nr 6-1/33-26

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Oleme materjalidega tutvunud ning teadmiseks võtnud. Täname kaasamise eest. 24.05.2024 kirjaga nr 7.2-2/24/7905-2 andsime seisukohad eriplaneeringu koostamiseks. Palume meie seisukohtadega arvestada ning vajadusel teha meiega täiendavat koostööd juurdepäästeede määramisel ja ohutu liikluslahenduse väljatöötamisel.	Arvesse võetud.

11. Keskkonnamet

Kirja nr ja kuupäev: 19.09.2024 nr 6-1/33-27

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
1. KOV EP joonisel 2-1 on kujutatud 3 või 4 eriplaneeringu ala aga lk 8 on märgitud, et: „Eriplaneeringu asukohta eelvaliku etapis kavandatakse asukohta kahele tuulepargile“. Palume täpsustada, mida on silmas peetud.	Eriplaneeringuga otsitakse asukohta kahele tuulepargile. Tuulepark on vabariigi valitsuse määruse „Võrgueeskiri“ § 2 lõike 19 tähenduses omakorda mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektrijaam. Üks tuulepark võib paikneda mitmel planeeringuala moodustaval alal.
2. KOV EP lk 20. Joonis 2-6 legend ja joonise allkiri ei lange kokku, sest VKG Wind EP ala ei ole kaardil tähistatud. Legend peaks ütleva, milline ala on VKG Wind ala (nagu seda on tehtud nt joonised 2-7 Alexela Kiviõli hübriidpargiga)	Arvesse võetud, dokumenti täiendatakse.
3. KOV EP lk 23. Joonis 2-9 legend ja joonise allkiri ei lange kokku, sest legendis on „tuulikute asukohad“, allkirjas aga „teemaplaneering“. Ei ole üheselt mõistetav, et tuugenite asukohad tulenevad teemaplaneeringust, seetõttu tuleks allkirja täiendada „teemaplaneeringuga kehtestatud tuulikute asukohtade suhtes“ vms.	
4. KOV EP lk 25. Väidetakse, et leidub uuringuid, kus tuulikutega on seostatud erinevaid tervisekaebusi nagu stress, kehv une kvaliteet, närvilisus, peavalu jne. Viidatud ei ole ühelegi uuringule, mistõttu ei ole väide korrektne. Kui silmas on peetud lehe jaluses viidatud allikat nr 29, siis oleks seda korrektne väite juures viidata.	

<p>5. KOV EP lk 42 - Kaitstavad loodusobjektid. Käsitlemata on kaitstavad alad, sh Uljaste maastikukaitseala ja Sonda lendorava püsielupaik. Joonisel 3-4 ei ole neid kujutatud, ehkki tekstis sellele viidatakse. Uljaste järve (mis on väga ohustatud tüüpi järv) kaitseb küll järve ja planeeringuala vahele jääv oos, kuid praeguses staadiumis puudub veendumus, et planeeringuala võimalik kuivendus ei mõjuta oosist ida poole jäävaid kaitseväärtusi</p>	
<p>6. KOV EP lk 41–42 on käsitatud mõju võimalikkust Natura 2000 aladele. Üldpõhimõttes oleme lähenemisega nõus, et arenduse praeguses faasis võib ebasoodsa mõju avaldumise Natura 2000 võrgustiku aladele välistada. Samas nagu lk 42 on ka sedastatud, tuleb mõju avaldumise võimalikkust planeerimisprotsessi käigus jälgida ning juhul kui kavandatakse lahendusi, mille puhul esineb mõju avaldumise tõenäosus, tuleb KSH aruande koostamisel viia siiski läbi Natura eelhindamine (ning põhjendatud juhul ka asjakohase hindamise etapp). Näiteks vajab eeldatavalt Natura eelhindamist, kui planeeringuga kavandatakse Pada-Sonda tee või Uljaste tee kasutamist ehitusetaapis tuulepargialale juurdepääsuks. Uljaste loodusala ei ole mõju välistatud, kui vahetult tuulepargiks kavandatud ala serva rajatakse tuugen ja selle asukohas on vaja maapinda kuivendada: võimalik mõju võib ulatuda loodusala kaitse-eesmärgiks olevate elupaikadeni (soostuvad ja soo-lehtmetsad). Sellele võimalusele viitab ka lk 46 sedastatu: „Ehitustegevusega võib olla mõjutatud ka tuuliku asukohtade, teede ja kaablikoridoride vahetusse lähedusse jääva pinnase niiskusrežiim, kui muudetakse olemasolevat kraavitust. Uute kraavide rajamise ja tuulikute seotud juurdepääsuteede ja platside aladelt pinnase eemaldamise tulemusena hävineb senine pinnas jäädavalt. Mõju on püsiv“.</p>	Arvesse võetud.
<p>7. KOV EP lk 42 ja 44 kohaselt paikneb eriplaneeringualal üks II kaitsekategooriasse kuuluva kaitsealuse liigi kanakulli leiukoht. Märkime, et Aa külas paiknenud kanakulli elupaik KLO9128084 on 06.09.2024 arhiveeritud, kuna alal läbi viidud vaatlustel ei ole liigi pesitsemist alal enam tuvastatud. Täpsustame, et lk 44 on kasutatud mõistet tsoon 1 puhver. Tegemine ei ole puhveri vaid tsoon 1-ga.</p>	Arvesse võetud, dokumenti korrigeeritakse.
<p>8. KOV EP lk 42 ja 44. Viidatakse lisale 1, nt Varja merikotka püsielupaik (KLO3002982) asub väikses ulatuses alal nr 3 (vt joonis 3-3, leitav lisa 1). Sama püsielupaigaga seotud merikotka registreeritud leiukoht (KLO9133783) hõlmab osaliselt ala nr 3 läänepoolseimat metsatukka. Dokumendi lk 61 kohaselt on sellel Lisa 1. Asutusesisese kasutamise (AK) märkega joonised (Lisa_1_AK_marge_joonised.docx). Keskkonnaametile neid esitatud ei ole. Rangelt kaitstavate liikide infot sisaldavate uuringute tulemused ja KSH aruanne tuleb kooskõlastamise faasis Keskkonnaametile esitada.</p>	Arvesse võetud, Lisa 1. Asutusesisese kasutamise (AK) märkega joonised (Lisa_1_AK_marge_joonised.docx) edastatakse Keskkonnaametile.
<p>9. KOV EP lk 45. Soovitame linnustiku-uuringus (ja ka teiste elustikurühmade uurimisel) kasutada lisaks loetletud allikatele ka teisi liikide talletamise andmebaase, nt PlutoF, mis võivad anda liikide leidumise kohta lisateavet.</p>	KOV EP käigus läbiviidavad loodusuuringud on avaliku väljapaneku hetkeks lõppjärgus ning seetõttu võetakse antud ettepanekut võimalusel arvesse.
<p>10. KOV EP lk 46. Käsitlemata on kuivenduse võimalik mõju taimede kasvukohtadele ja kooslustele. Planeeringualal ei asu I kategooria kaitsealuste taimede leiukohti, kuid vahetus läheduses küll: hariliku kobarpea leiukoht KLO9348715 asub u 220 m kaugusel, tegemist on niiskuslembese liigiga.</p>	Arvesse võetud, dokumenti täiendatakse.

<p>11. Planeeringuala on veestikuliselt mitmekesine, leidub ka liigniiskeid alasid, sh kuivendussüsteemide alad. Mär-gime, et ehkki EELIS-s ei ole planeeringuala piirkonnas märgitud kahepaiksete elupaiku, tuleb ehitustööde kavan-damisel, millega kaasneb oluline kuivendussüsteemide ümberehitamine või muul viisil kuivendussüsteemi oluline suurendamine, näha ette märgade elupaikade elustikku säästvaid meetmeid (vt juhust).</p>	<p>Tuulikute kavandamisega ei ole ette näha olulist kui-vendussüsteemi suurenemist. KSH programmi on siiski täiendatud järgneva: kui detailise lahenduse käigus selgub vajadus ulatuslikuks või kuivendamiseks tund-like liikide elupaikade, siis KSHs sellega ka arvestatakse, teemat hinnatakse ning vajadusel töötatakse välja meetmed.</p>
<p>12. KOV EP lk 53 on antud ülevaade kumulatiivse mõju hindamisest. Võimalusel võiks siin peatükis välja tuua , millistes mõjuvaldkondades on kumulatiivset mõju eelkõige oodata ning milliste meetoditega on plaanis seda hinnata.</p>	<p>Arvesse võetud, dokumenti täiendatakse.</p> <p>Kumulatiivne mõju võiks avalduda müra, varjutamise ning loodusväärtuste (kaitsealused liigid) mõjuvaldkon-dades. Kumulatiivset mõju hinnatakse nt tuulikute lähtuva müra ja varjutamise mõju hindamisel, sh koos-tatakse modelleerimistarkvaraga müra- ja varjutamise kaardid.</p>
<p>13. KOV EP tabelis 3–5 (lk 56–57) on nimetatud muu hulgas nii linnustiku, lendorava, käsitiivaliste kui taimestiku ja koosluste uuringud. Paraku ei ole dokumendis kirjeldatud tehtavate uuringute mahtusid ja meetodeid ega ka uuringute läbiviijaid (kui need on käesolevaks hetkeks teada või uuringute läbiviijate leidmisel rakendatavaid kvalifikatsiooninõudeid). Leiame, et kavandatavate uuringute osas tuleb täpsustada, keda, kuidas ja millal uuri-takse.</p>	<p>Arvesse võetud, dokumenti täiendatakse.</p>
<p>14. KOV EP tabelis 3-5 lk 57 on nimetatud mõju muudele loodusväärtustele, kuid ei ole nimetatud mõju rohevõrg-gustikule. Kuna enamik tuulealasiid on kavandatud rohevõrgustikku, tuleb selgitada välja ka planeeritu mõju ro-hevõrgustiku toimivusele ja sidususele, kusjuures rohevõrgustiku sidususe tagamine on oluline ka mitmete pla-neeringuala läheduses leiduvate ohustatud liikide elutingimuste säilitamiseks (nt lendorav, metsis). Rohevõrgus-tiku toimivuse ja sidususe hindamine on tuuleparkide kavandamise eeltingimusena seatud ka koostamisel olevas üldplaneeringus.</p>	<p>Arvesse võetud, dokumenti täiendatakse.</p>

12. Riigimetsa Majandamise Keskus

Kirja nr ja kuupäev: 23.09.2024 nr 6-1/33-28

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Palume eriplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi tabelis 2-1 asen-dada tegur „Teadaolevad RMK puhkealad“ terminiga „RMK külastuskorraldustaristu“. Esiteks on kõik RMK külas-</p>	<p>Arvesse võetud, dokumenti täiendatakse.</p>

tusobjektid teada, teiseks mõistetakse puhkealana laiemat piirkonda, mis koosneb lähiümbruses asuvatest külastusobjektidest ja ei ole konkreetselt piiritletud. Seega oleks antud kontekstis täpsem rääkida külastustaristust, mis on konkreetsed maastikul paiknevad rajatised.	
Palume eriplaneeringu koostamise käigus arvestada, et tuuleparkide arendus ei põhjustaks arendusaladega kattuvate või piirnevate RMK hallatvate maade seisundi halvenemist. Selleks palume eriplaneeringu koostamise käigus analüüsida kavandatud tegevuste mõju metsa majandamisele ja maaparandussüsteemide toimimisele, võimalusel tuulikuid metsamaale mitte kavandada. Juhul kui on vajalik võimalike ühendusliinide ning juurdepääsuteede ehituseks kasutada RMK hallatavat maad, tuleb maakasutus ning tingimused planeeringu koostamise käigus RMKga täiendavalt kokku leppida. Palume ka edaspidi RMKd hoida kursis detailplaneeringu menetlusega.	Arvesse võetud.

13. Lüganuse vallavolikogu liige Jevgeni Korniltsev

Kirja nr ja kuupäev: 23.09.2024 nr 6-1/33-29

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Ettepanek: tuulikute arendajate poolt läbi viia mitmeaastane uuring ja modelleerimine sõltumatu teadusbaasi alusel eesmärgiga hinnata madalsagedusliku müra mõju inimestele ja loodusele. Uuringu tulemused kasutada selles ja edaspidistes tuulikute arendustes.	Ettepanekuga ei arvestata. Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel lähtutakse müra ning madalsagedusliku müra mõju hindamisel kehtivatest õigusaktidest, asjakohastest teadusuuringutest, Kliimaministeeriumi poolt välja töötatud juhendmaterjalidest ning mõju hindamise heast tavast ning praktikast. Sh tuuakse välja ka näiteid teiste riikide pikaajalistest ning ülevaatlikest uuringutest. Samuti tehakse töö raames koostööd riikliku tervisekaitseorganisatsiooni ehk Terviseametiga. Eraldiseisva mitmeaastase uuringu ja modelleerimise läbiviimise nõudmine ühe kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu käigus on ebaproportsionaalne ja mittevajalik, kuna piisav informatsioon saadakse eelkirjeldatud allikatest.
Ettepanek: Hinnata keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes tuulepargi utiliseerimisega seotud jäätmetekke ja ringmajanduse täpset mõju.	Osaliselt arvesse võetud. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes tuulepargi utiliseerimisega seotud jäätmetekke ja ringmajanduse täpset mõju ei hinnata, kuid hindame antud mõjuvaldkonda üldisel tasandil.

14. Enefit Green AS

Kirja nr ja kuupäev: 24.09.2024 nr 6-1/33-30

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Enefit Wind Purtse AS palub arvestada juba olemasolevate tootmisüksustega (Purtse hübriidpark) ja nende hulka kuuluvate kaabelliinidega:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.) Tuulegeneraator WTG02-Tuule, Koljala küla, Lüganuse vald, Ida-Viru maakond (kat tunnus: 75101:003:0311); 2.) Tuulegeneraator WTG07-Veskikivi, Vainu küla, Lüganuse vald, Ida-Viru maakond (kat tunnus: 75101:003:0306); 3.) Tuulegeneraator WTG06-Tuulevälja, Koljala küla, Lüganuse vald, Ida-Viru maakond (kat tunnus: 75101:003:0314); 4.) Tuulegeneraator WTG05-Tuulepesa, Koljala küla, Lüganuse vald, Ida-Viru maakond (kat tunnus: 75101:003:0313); 5.) Tuulegeneraator WTG10-Kuusiku, Koljala küla, Lüganuse vald, Ida-Viru maakond (kat tunnus: 75101:003:0308); 6.) Päikeseelektrijaam Päikesepeegli, Koljala küla, Lüganuse vald, Ida-Viru maakond (kat tun: 44201:001:1069). <p>Modelleerimistulemused näitavad, et planeeritavad tuulegeneraatorid mõjutavad negatiivselt Enefit Wind Purtse AS olemasolevate tuulegeneraatorite tootlikkust. Lisaks tekib uutest planeeritavatest tuulegeneraatoritest turbulents, mis ohustab olemasolevate tuulegeneraatorite komponente, nagu käigukaste, generaatorite ja transformaatorite töökindlust, eluiga.</p>	<p>Järgime koostatavas üldplaneeringus sätestatud põhimõtet, mis nõuab, et tuuliku masti kaugus oleks vähemalt 4x kavandatava tuuliku rootori diameeter olemasolevast/ehitusõigust omavast tuuliku mastist.</p>
<p>Samuti on modelleeritud planeeritavate tuulegeneraatorite mõju olemasolevale päikeseelektrijaamale, mille tulemusena on tuvastatud negatiivne mõju päikeseelektrijaama tootlikkusele. Eraldi tuleb arvestada planeeritavate tuulegeneraatorite jäätükkide kukkumise ohtu, mis Enefit Wind Purtse AS hinnangul on 1,5 korda tipukõrgus ehk antud juhul 450 meetrit planeeritava tuulegeneraatori tsentrist.</p> <p>Samuti peab arvestama planeerimise, projekteerimisel, ehitamisel arvestada heade tavade kohaselt hübriidpargi, 33 kV kaabelliiniga, mis kulgeb hübriidpargi aladelt, läbi erinevate kinnistute Püssi sõlm alajaamani (Tuulepargi alajaam, Lüganuse alevik, Lüganuse vald, Ida Viru maakond; kat tun: 43801:001:0288). Kaabelliini info ehitusloal 2212271/19490 (EHR kood 291657107), välised ID 7595253, 7595254 Maa-ameti kitsenduste kaardil.</p>	<p>Arvesse võetud. Järgime ettepanekut rakendada nõuet, mis tagaks 1,5x tipukõrguse vahemaa kavandatava tuuliku ja päikeseelektrijaama vahel.</p>

<p>Kokkuvõtteks rõhutame vajadust kõigi tegevuste hoolika eelneva kooskõlastamise järele, et minimeerida negatiivset mõju olemasolevale hübriidpargile ja selle komponentidele. Kõik planeerimise, projekteerimise ja ehitamise etapid tuleb läbi viia vastavalt kõigile kehtivatele õigusaktidele ja headele tavadele. Kui hoolikast planeerimisest hoolimata peaks olemasolev hübriidpark kannatama kahjustusi või tekkima muid negatiivseid mõjusid, on oluline leida lahendused kahjude hüvitamiseks planeeringute faasis. Selleks tuleks lähtuda põhimõttest, et kõik seonduvad tegevused toimuvad Enefit Wind Purtse AS-ga eelnevalt kooskõlastatult.</p> <p>Tungivalt juhime tähelepanu, et detailselt tuleb analüüsida võimalikke kompensatsioonimehhanisme, mis tagaksid, et Enefit Wind Purtse AS-ile tekitatud kahjud saavad hüvitatud. Võimalikud kompensatsioonimeetmed peavad võimaldama nii rahalist hüvitist kui ka muid meetmeid. Alternatiivina soovime eelpool nimetatud mõjuga alasid (Ala 1, Ala 2a, Ala 2b) elektritootmise eesmärgil kaaluda näiteks päikeseelektrijaamade rajamiseks.</p>	<p>Osaliselt arvesse võetud. Kaasame Enefit Green AS-i planeeringumenetluses huvitatud isikuna. Näeme vajadust teha võimalike negatiivsete mõjude leevendamiseks planeeringu koostamise käigus koostööd, samas peame põhjendamatuks ettepanekut kooskõlastada kõik seonduvad tegevused Enefit Green AS-iga.</p>
---	---

15. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Kirja nr ja kuupäev: 24.09.2024 nr 6-1/33-31

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Dokumendis on tabelis 2-3. "Kaasatavad osapooled" märgitud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi mõjuks ja/või huviks "Planeeringu järelevalve ja planeerimismenetluse korraldus".</p> <p>Juhime tähelepanu, et lisaks eeltoodule on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ka riigivara valitseja. Seega palume Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi menetlusse kaasamise põhjendust täiendada järgnevalt: Riigi omandis ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi haldusalas olevate maaüksuste riigivara valitseja ning maa-reformi seaduse § 31 lõikes 2 sätestatud maa omanik planeerimisseaduse tähenduses.</p> <p>Palume hoida Regionaal- ja Põllumajandusministeerium kursis planeeringu menetlemisega.</p>	<p>Arvesse võetud.</p>

16. Elering AS

Kirja nr ja kuupäev: 24.09.2024 nr 6-1/33-32

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Planeeringualadele ja nende lähedusse jääb Eleringi poolt hallatavaid kaitsevööndiga elektri- ja gaasipaigaldisi, mille puhul tuleb arvestada kaitsevööndi alal kehtivate piirangutega. Kaitsevööndi ulatus ja kaitsevööndis tegut-</p>	<p>Arvesse võetud. Planeeringumenetluse käigus tehakse koostööd Elering AS-iga.</p>

<p>semise kord on sätestatud ehitusseadustiku §70 lõike 8 alusel kehtestatud majandus- ja taristuministri määrusega 25.06.2015 nr 73. Kõik ristumised Eleringi taristuga ja kaitsevööndis planeeritavad tegevused tuleb kooskõlastada Eleringiga. Detailsema info või eelprojekti tarbeks tehniliste tingimuste taotlemiseks palume pöörduda Eleringi poole. Juhime teie tähelepanu asjaolule, et lisaks ehitise kaitsevööndist tulenevatele piirangutele peab uute ehitiste kavandamisel arvestama olemasolevate ehitiste ohutuse tagamiseks vajalike meetmetega.</p>	
<p>Elektrituulikute osas tuleb lisaks arvestada nõutavat tuuliku vahekaugust 110 ja 330 kV liinidest hetkel kehtiva standardi <i>EVS-EN 50341-2-20:2018 ELEKTRIÕHULIINID VAHELDUVPINGEGA ÜLE 1 kV Osa 2-20: Eesti siseriiklikud erinõuded (SEN)</i> alusel. Nimetatud standardi järgi on vähim horisontaalne kaugus elektrituuliku torni telje ja õhuliini lähima juhtme vahel (tuule puudumisel) tuuliku masti kahekordne kõrgus.</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestata. Kuna standardid ei ole kehtestatud vastava õigusliku menetlusega on neil soovituslik iseloom. Planeeringumenetluse käigus tehakse antud küsimuses koostööd Elering AS-iga.</p>
<p>Elektrituulikute vahekauguse määramisel D kategooria gaasitorustikust lähtume üldtunnustatud Euroopas rakendatud praktika GPG („Good Practic Guide“) dokumendist „UKOPA/GP/013 Edition 1, 17. juuni 2017“. Nimetatud dokumendi kohaselt on vähim horisontaalne kaugus D kategooria gaasitorustiku ja tuuliku masti vahel poolteise kordne (1,5 kordne) tuuliku masti kõrgus.</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestata. Leiame, et gaasitorustiku ja tuuliku masti vaheline 1,5x tipukõrguse vahemaa nõue on põhjendamatult piirav, arvestades gaasipaigaldise paiknemist maapinna all. Ühtlasi ei ole viidatud dokumendil õiguslikku iseloomu, mis muudaks sellest lähtumise kohustuslikuks. Planeeringumenetluse käigus tehakse antud küsimuses koostööd Elering AS-iga.</p>
<p>Tuulepargi ühendusliini kaitsevöönd võib kattuda Eleringi õhuliini kaitsevööndiga. Õhuliini planeerimisel on nõutav telje kaugus Eleringi õhuliini teljest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kahe 330 kV õhuliini telgede vaheline kaugus - 40m • 330 kV ja 110 kV õhuliini telgede vaheline kaugus - 35m • kahe 110 kV õhuliini telgede vaheline kaugus - 20m <p>Tuulepargi õhuliini ja Eleringi õhuliini ühistele mastidele rajamine ei ole lubatud. Maakaabli ja 110 kV õhuliini vaheline kaugus on õhuliini teljest kaablini vähemalt 15m. Maakaabli ja 330 kV õhuliini vaheline kaugus on õhuliini teljest kaablini vähemalt 25m.</p>	<p>Arvesse võetud.</p>

17. VKG Wind OÜ

Kirja nr ja kuupäev: 24.09.2024 nr 6-1/33-33

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>1. Teeme ettepaneku täiendada punkti 2.2.1. „Tuulikute asukohta eelvalik ja selle kriteeriumid“ lisades Tabelisse 2-1 täiendava, arvestamist vajava tegurina, teiste samaaegselt käimasolevate ning KOV EP alga piirnevate tuuleparkide detailplaneeringute ja eriplaneeringutega arvestamise. Eesmärk on planeeringute menetlemise faasis</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestata. Viidatud tabelis toodud kriteeriumid on olemuslikult välistavad tegurid. Tuuleparkide</p>

<p>kokku leppida ühtne ja teostatav tuulikute paigutus ning hinnata kumulatiivset keskkonnamõju. Vastasel korral puudub avalikkusel ka kohalikul omavalitsusel võimalus hinnata, kas planeeringud on realiseeritavad ja milline on olukord peale kõigi eeltoodud planeeringute, kas täielikku või osalist realiseerimist.</p> <p>2. Teeme ettepaneku täiendada punkti 2.2.1. „Tuulikute asukoha eelvalik ja selle kriteeriumid“ lisades Tabelisse 2-1 täiendava arvestamist vajava tegurina tuulikute omavahelise kauguse puhvri nõude. Puhvri nõue tuleneb tuulepargi tehnilisest ja majanduslikust teostatavusest. Tuulikute vahekaugus peamises tuule suunas (lääne ja edela suund) võtta vähemalt 3 rootori läbimõõtu (soovitav 5) ja mujal vähemalt 2 rootori läbimõõtu (soovitav 3).</p>	<p>kide koosmõju osas järgitakse koostatavas üldplaneeringus sätestatud põhimõtet, mis nõuab, et tuuliku masti kaugus oleks vähemalt 4x kavandatava tuuliku rootori diameeter olemasolevast/ehitusõigust omavast tuuliku mastist. Pakume välja võimaluse korraldada ühine koosolek antud teemadel arutamiseks.</p>
<p>3. Teeme ettepaneku täiendada punkti 2.2.1. „Tuulikute asukoha eelvalik ja selle kriteeriumid“ lisades Tabelisse 2-1 täiendava arvestamist vajava tegurina kaugus olemasolevatest ja planeeritavatest tööstusobjektidest. KOV EP-ga on samaaegselt käimas ja planeeringu alaga otseselt piirnev Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmis-kompleksi (BTT) eriplaneering, mis on jõudnud vastuvõtmise faasi. Eriplaneeringu konsultandil pakkuda välja tuulikute vahekauguse puhvrid, mis on vajalikud ohutuse tagamiseks tuulepargi planeeringuga piirnevatel tööstusobjektidel.</p>	<p>Ettepanekuga arvestatakse osaliselt. Ohutuse tagamise eesmärgil tehakse planeeringumenetluse käigus koostööd Viru Keemia Grupp AS-iga, ühtlase ohutuspuhvri rakendamine kogu BTT planeeringuala piires ei ole eeldatavalt põhjendatult.</p>
<p>4. Teeme ettepaneku täiendada punkti 2.4. „Koostöö ja kaasamine“ lisades huvitatud osapoolena VKG Wind OÜ. VKG Wind OÜ-le kuuluvad maad piirnevad otseselt KOV EP planeeringu alaga ning VKG Wind OÜ maadele on algatatud DP tuulepargi planeerimiseks. Seega on nii VKG Wind OÜ õiguslikust kui praktilisest seisukohast igati põhjendatud VKG Wind OÜ kaasamine KOV EP menetlusse.</p>	<p>Arvesse võetud, kaasame VKG Wind OÜ planeeringumenetluses huvitatud osapoolena.</p>
<p>5. Teeme ettepaneku täpsustada punktis 3.3.3. „Linnustik“ ja 3.3.4. „Nahkhiired“ milliseid eriplaneeringu protsessi raames koostatavaid linnustiku uuringuid plaanitakse läbi viia ja milline on nende uuringute meetodika.</p>	<p>Arvesse võetud, dokumenti täiendatakse.</p>

18. Kaitseministeerium

Kirja nr ja kuupäev: 25.09.2024 nr 6-1/33-34

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Kaitseministeeriumi esitatud seisukoht on asustusesisese kasutuse (AK) mäkkega, mistõttu käesolevas tabelis seisukohta ei avalikustata.</p>	<p>Kaitseministeeriumiga toimus 08.10.2024 koosolek esitatud seisukoha arutamiseks. Kaitseministeerium lubas seisukoha üle vaadata ja saata täiendava kirja.</p>